

**NORSKOG**

NORSK SKOGBRUKSFORENING

For den aktive skogbruker

Landbruks- og matdepartementet  
Postboks 8007 Dep  
0030 Oslo

|                                |                     |
|--------------------------------|---------------------|
| Landbruks- og matdepartementet |                     |
| Saksnr:                        | 2006/1317-41        |
| Mottatt:                       | 21 JAN 2007 ASR/SEB |
| Saksbehandler:                 | ASU                 |
| Arkiv:                         | 480                 |
| Kopier:                        |                     |

Oslo den 18. januar 2007

### Høring – forskrift om konkurranseavgrensende virksomhet i skogbruket

NORSKOG viser til Landbruks- og matdepartementets brev av 18. oktober 2006, hvor det fremmes forslag til forskrift om konkurranseavgrensende virksomhet i skogbruket.

Skognæringen er i grove trekk preget av få men store aktører. I dette bildet blir hver enkelt skogeier liten, og det er behov for samarbeid både for å balansere ut markedsrett og for å oppnå rasjonell leveranse av varer og tjenester. Likevel er det NORSKOGs oppfatning at skogbruket snarere har behov for mer konkurranse enn mindre.

I høringsbrevet begrunner Landbruks- og matdepartementet behovet for unntak fra konkurranseloven med at det ikke ville vært mulig å utføre prioriterte oppgaver i skogpolitikken uten samarbeid gjennom skogeierorganisasjonene. NORSKOG deler ikke uten videre dette synet.

Departementet viser blant annet til oppgavene i forhold til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer. Det utføres årlig skogbruksplanlegging på 3-4 millioner dekar. I de sentrale Østlandsfylkene er det konkurranse om disse oppdragene, men i store deler av landet er det liten eller ingen konkurranse. Dette dreier seg om fylker som Oppland, Telemark, Agderfylkene, Vestlandet, Trøndelagsfylkene og nordover. Det er vår erfaring at prisen på skogbruksplaner i de områdene hvor skogeierandelslagene bidrar til å begrense konkurransen ligger 20-30% høyere enn i de konkurranseutsatte områdene. Dette kan utgjøre fra 2-4 kroner pr. dekar. Dette fører til redusert effektivitet, økte kostnader for skogeierne og til unødvendig bruk av offentlige midler i form av tilskudd. Etter NORSKOGs vurdering bør ikke denne type oppgaver unntas fra konkurranse, snarere bør det stilles krav til konkurranseutsetting for å oppnå offentlige tilskudd.

Skogeiersamvirket representerer ca 75% av virkesmarkedet i Norge og de ulike skogeierandelslagene deler markedet mellom seg regionalt. Innen enkelte regioner er markedsandelen høyere enn 75%. Det er to større konkurrenter, NORTØMMER og SB-skog. Disse to representerer til sammen ca 15% av markedet. Resterende 10% av virket

kjøpes av mindre aktører som megler virke mellom skogeier og industri eller kjøpes direkte fra skogeier av virkesforbrukende industri. Skogeiersamvirket har samlet sett og gjennom en regional fordeling av markedet en dominerende markedsposisjon. Denne posisjonen ble bygget opp i en tid da skogeierforeningene hadde full omsetningsplikt, (også medlemmer av NORSKOG hadde plikt til å omsette gjennom organisasjonen, men kravet her var på 50% av virket) hvor det var sentrale (nasjonale) virkesforhandlinger og hvor industrien hadde en avtale som regulerte fordelingen av virke mellom industribedriftene. EFTAs Overvåkingsorgan vurderte dette konkurransebegrensende systemet og fant dette ulovlig i henhold til EØS-avtalen, ref. EFTAs Overvåkingsorgans avgjørelse av 16. oktober 1997.

Skogeiersamvirket har med bakgrunn i nevnte system og sin markedsposisjon bygget opp en betydelig kapitalbase. I dag knyttes en andel av overskudd fra drift av skogeierandelslagene og avkastning av nevnte kapital til medlemmenes omsetning av virke. Denne type kopling av overskudd fra annen virksomhet, inklusiv kapitalforvaltning, til handel med virke, via ulike former for leverandørbonuser er et konkurransehemmende tiltak som gjør det vanskelig for andre aktører å trenge inn i markedet. Dette konkurransehinderet bidrar til å opprettholde den dominerende markedsposisjon og kan forhindre effektiv organisering og ressursbruk. NORSKOG mener at dette på sikt ikke er den mest lønnsomme løsning for skogeierne.

NORSKOG opplever at i de deler av landet hvor flere aktører opptrer i markedet og kontakter skogeier med ønske om å kjøpe hans virke, er både prisen til skogeier og avvirkningen høyere. Denne påstanden underbygges også av forskning utført av Norsk senter for bygdeforskning som i 2006 ble dokumentert i rapporten "Den nye skogeieren. Hvordan øke hogsten i Trøndelag?" Det politiske målet om økt avvirkning i Norge har en bred forankring i Stortinget. Det er NORSKOGs klare oppfatning at økt konkurranse om kjøp av skogeiers virke vil bidra til å oppfylle skogpolitikken på dette området. Konkurransen vil øke avvirkningen i Norge og dermed frembringe mer virke til videreforedling og økt verdiskaping i verdikjeden samtidig som lønnsomheten for skogeierne styrkes. Dette vil både gi god ressursutnyttelse og effektiv samfunnsøkonomi, noe som er sentrale verdier i konkurranseloven.

I høringsbrevet motiverer også departementet forskriften ved å vise til økt satsing på utmarksnæring og behov for samarbeid. I den sammenheng vises det til at gjennomsnittseiendommen er mindre enn hva som kreves for å få tildelt fellingskvoter for elg. NORSKOG mener at denne type samarbeid ikke er konkurransestridig. De samarbeidende parter er i utgangspunktet ikke konkurrenter da hver og en av dem ikke er i stand til å levere produktet alene. Vi kan derfor ikke se at dette formålet krever et unntak fra konkurranseloven.

NORSKOG mener at skogeiersamvirket har hatt en viktig og positiv betydning for skogbruket i Norge, noe vi også mener at de vil ha i fremtiden. Det er nødvendig med en rekke former for samarbeid gjennom skogbrukets organisasjoner, men vi mener ikke at et så vidt omfattende unntak fra konkurranseloven som det legges opp til i høringen er hensiktsmessig. Departementet foreslår unntak fra både §10 og §11 i konkurranseloven.

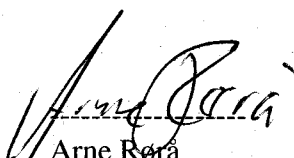
Konkurranselovens § 10 regulerer konkurransen mellom foretak og § 11 regulerer utilbørlig utnyttelse av en dominerende markedsposisjon. NORSKOG mener at det i skogbruket er behov for samarbeid mellom foretak i tilknytning til noen oppgaver for å oppnå god ressursutnyttelse, men kan ikke se noen behov for at det gis unntak fra utilbørlig utnyttelse av en dominerende markedsposisjon.

Vi mener at behovet for samarbeid er dekket innenfor konkurranseloven. Konkurranselovens §1 tilsier "Lovens formål er å fremme konkurranse for derigjennom å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser" Videre uttrykkes det "Ved anvendelse av denne lov skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser". Effektiv ressursutnyttelse og samfunnsøkonomisk effektivitet er sentralt i loven. Vi oppfatter det slik at det kun er samarbeid som ikke gir god ressursutnyttelse og samfunnsøkonomisk effektivitet som krever unntak fra konkurranseloven.

Høringsutkastets §2 pkt d) gir unntak fra konkurranseloven for "andre typer samarbeid som tener til å gjennomføre norsk skogbrukspolitikk og som vanskeleg lar seg gjennomføre av ein skogeigar aleine". NORSKOG ønsker ikke at det gis unntak fra konkurranseloven for denne type udefinerte sekkeposter.

Fusjonskontroll er et sentralt tema i konkurranseloven. I forbindelse med fusjoner i luftfartsnæringen som har skapt dominerende markedsaktører er det gitt klare føringer for at ulike bonusavtaler er ulovlige fordi de hemmer konkurransen i Norge. Dersom Landbruks- og matdepartementet velger å innføre en forskrift som gir unntak fra konkurranseloven for virksomhet i skogbruket må samfunnsnyten begrunnes og det må klart defineres hvilke aktiviteter som skal unntas fra loven. Det må også utredes og defineres hvilke konkurranseregulerende virkemidler som er tillatt og ikke. NORSKOG mener også at det må gjøres en grundig vurdering av lovligheten av unntak fra norsk konkurranselov i forhold til de forpliktelser som følger av EØS avtalen.

For NORSKOG



Arne Røra  
Adm. dir